

Alternatif Medya Deneyimi Olarak İşçi Filmleri Festivali

Önder ÖZDEMİR

Elektrik Mühendisi
İşçi Filmleri Festivali Koordinatörü
onder@tilda.com.tr

Haziran direnişi, Türkiye’de egemen medyanın içeriğini iktidarın biçimlendirdiği gerçeğini ve aynı zamanda da halkın iletişim hakkının yıllardır gasp edildiğini net bir şekilde ilân etti.

Haziran direnişi bizi bir kâbustan uyandırdı, ama kâbus uyanırken de bizi sarmalamaya devam ediyor; direniyoruz. Direnişe anlam kazandıracak olan, bir yandan içinde yaşadığımız toplumsal gerçekliği diyalektik olarak kavramamızı sağlayacak bilginin, diğer yandan insanca ve onurlu yaşama istemimizin eksiksiz karşılanacağı bir geleceğe dair tahayyüllerin özgürce iletişim ortamına dâhil olması; yani alternatif bir iletişim ortamı, alternatif bir medyanın yaygın biçimde inşasıdır.

Bu alternatif olan nasıl bir şey olmalı? Diğerlerinin yazmadığını yazan bir gazete mi? Diğerlerinin gösteremediklerini gösteren bir televizyon kanalı mı? Ya da son günlerde daha çok gündeme gelen interneti, sosyal medyayı alternatif amaçlarla ve yaratıcı biçimde kullanan bir internet uygulaması mı? Bu soruların yanıtlarını arayan tartışmalar ve deneyimler sürüyor.

Bu tartışma ve deneyimlerin hepsi birbirinden değerli, hepsi direnişi bir adım öteye taşıyor. Haziran direnişi alternatif medya deneyimlerine ilham veriyor, farklı içerikleri, farklı mecraları, farklı örgütlenmeleriyle alternatif medya Haziran direnişine güç vermeye çalışıyor.

Diğer yandan, yegâne iletişim türü TV, gazete, radyo gibi araçlarla yürütülen kitle iletişimi değil. İçinde yaşadığımız toplumda, kültürü dolayımlayan kitle iletişimi dışında başka iletişim ortamları da var. Kapitalist kültür endüstrisinin hızla kuşattığı, piyasalaştırdığı, insan için olmaktan çıkartarak bir meta olarak kapitalist piyasanın hizmetine sunduğu iletişim alanları. Örneğin müzik, sinema, tiyatro...

Kim iddia edebilir ki bir filmin, bir şarkının ya da bir oyunun içinde yaşadığımız dünyayı anlama ve anlamlandırma çabamız açısından gazetenin, TV’nin ve internetin sağladığı bilgidan daha az önemli olduğunu? O halde bu iletişim alanlarında kapitalist kuşatmayı kırmayı hedefleyen deneyimler de önemlidir. Hele de gazete, TV ve internet üzerindeki iletişim deneyimleri giderek daha fazla hızın, kişiselleştirmenin, dolaşımın konusu haline gelirken, giderek daha gelişmiş teknolojik araçları gerektirirken ve bu teknolojik araçlar da giderek insanlardan daha fazla taleplerde bulunurken ve insanları kendi hizmetlerine koşarken... Belki de sadece bu araçları kullanarak alternatifini üretmek değil, bu araçların da alternatifini üretmek gerekir.

Dokuz yıl önce İşçi Filmleri Festivali’ni başlatırken tüm bunların bazılarını bilgi olarak sahiptik, bazılarını ise sezgisel olarak. Festivali sürdürdüğümüz alternatif medya tartışma ve deneyimlerine dâhil ederken, Türkiye’nin dört bir yanındaki kentlerde kitle iletişim araçlarıyla sömürgeleştirilmiş gündelik yaşamlarda yılda bir kez de olsa bir kırılma yaratmanın, bir çatlak açmanın önemli olduğunu biliyorduk. Yılda bir kez insanlara evlerinden çıkıp bir salonda başka insanlarla buluşma şansı yaratmanın, bu buluşmayı işçi filmleri aracılığı ile evrensel bir buluşma haline getirmenin öneminin farkındaydık. İçinde yaşadığımız toplumda egemen medyanın evlerimize soktuğu ve bizi her evin kendi yalnızlığında izlemeye davet ettiği, tüm gerçekliklerin imajla yer değiştirdiği “kapitalizmin sonsuz gösterisi” yerine, sokağa çıkmak, başka insanlarla bir arada olmak, gerçekle yüzleşmek ve en önemlisi bunu bir şenlik olarak gerçekleştirmek gerektiğini seziyorduk.

Ayrıca işçi filmlerinin insanı sinemanın düşsel dünyasına sokmak yanında, emeği ile geçinen insanların, işçilerin, kadınların, mültecilerin, ezilenlerin yani tüm yoksulların sıradan yaşamlarını, zorluklarını ve mücadeleye deneyimlerini umutlarını perdeye yansıtarak

gündelik gerçekliğimizi gözler önüne sereceğini ve daha güzel bir geleceği düşünme olanağı tanıyacağını düşünüyorduk.

Bu bilgi, farkındalık ve sezgilerle 2006 yılından bu yana 24 kentte festival yürüyüşüyle, açılış gecesiyle, atölyeleriyle festivali gerçekleştirdik. Bu kentlerin insanlarıyla sadece salonlarda değil kentlerin meydanlarında ve mahallelerin parklarında buluşarak dünya üzerinde yalnız olmadığımızı, dünyanın dört bir yanında yaşamı bizim gibi deneyimleyen başka insanlar olduğunu gör-

meye, bunun nedenlerine dair diyalektik bir sorgulama süreci için gereksinim duyabileceğimiz bilgi ve tartışmalara ulaşmaya ve hep birlikte daha insanca bir geleceği tahayül etmeye çalıştık.

Bunu yaparken, giderek ticarileşen, yarışmalarla rekabeti meşrulaştırıp, kapitalist kültür endüstrisine neye yatırım yapması gerektiğine dair ön bilgi sağlayan film festivallerinin tersine gösterimlerimizi ücretsiz, festivalimizi yarışmasız yaptık.

Bugüne kadar 525 film gösterdik, yüzlerce uluslararası filmi festival için Türkçeye çevirdik. Bazı filmler Türkiye’de ilk defa festivalimizde gösterildi. Bu filmlerin önemli bir bölümü yıllardır EMO dâhil Meslek Odalarında sendikalarda, DKÖ’lerde, eğitim toplantılarında tekrar tekrar gösteriliyor. Festivaller süresince paneller, söyleşiler yaptık. Filmleri yapanlarla, izleyenleri bir araya getirmeye çalıştık. Dokuz yılda yüzlerce gönüllü festival için gecesini gündüzüne kattı ve buna devam ediyor...

2006’da Neo-liberalizme Karşı Direniş Öyküleri,;

2007’de Yoksulluk Direniş Umut: Anlattığın Senin Hikâyendir;

2008’de Emeği Gören Kamera Sokağa Çıkan Sinema;

2009’da Biz Başka Dünya İsteriz;

2010’da Güvencesizliğe Seyirci Kalma;

2011’de Toprağımız Havamız Suyumuz İçin Doğal Olarak Direniş;

2012’de Hepimiz Şüpheliyiz: Özgürlük Emek İster;

2013’te Sınırdan Yaşamak ve

2014’te Her yer Festival Her Yer Direniş dedik!

Karagöz ve Şarlo dokuz yılda Türkiye’nin dört bir yanını dolaştı, kimi zaman film çekti, kimi zaman Sisifos oldu, kimi zaman halaya durdu. Ama hep direndi ve direnlenleri simgeledi.

2 Mayıs’ta İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır’da festival yürüyüşleri

ve açılışlar gerçekleştirildi. İstanbul’daki açılış gecesinde sahnede direnişçi işçiler, Berkin Elvan’ın babası ve Mehmet Ayvalıtaş’ın babaları, Yurt dışından gelen yönetmen konuklarımız yer aldılar. Diyarbakır’da açık havada 2000 kişi ile açılış yapıp köy köy filmleri gösterildi.

İzmir ve Ankara’da sokak yürüyüşleri gerçekleştirildi.

Haziran direniş unutulmasın diye 76 filmin 15 tanesi Gezi haziran direniş ile ilgili idi.

4 ilde binlerce gibi salonlarda açık hava gösterimlerinde direniş filmleri ile buluşurken, afişinde festival karakterleri Karagöz ve Şarlo’nun yanında kırmızılı kadın ve V ile meydanlarda “Her yer festival her yer direniş!” diye haykırdılar. Aralık ayına kadar 20 ilde daha tekrar edecek ve direnişin filmlerini Anadolu’ya taşıyacak.

Haziran direnişinin dinamiklerinin bulunduğu bir platform olarak Festival emekçileri 10. Yılına hazırlıklarına başladı bile..